

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت نیرو - وزارت کشور - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت صنعت، معدن و تجارت
وزارت راه و شهرسازی - سازمان برنامه و بودجه کشور - سازمان حفاظت محیط زیست
سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۷/۱۱/۱۷ به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد تبصره ماده (۱) قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور - مصوب ۱۳۹۶ - آیین نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور - مصوب ۱۳۹۶ - .

ب - سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

پ - ستاد: ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالاب‌های کشور.

ت - تالاب: تالاب‌های موضوع جدول شماره (۱) پیوست این آیین نامه که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است و تمامی صخره‌های مرجانی، علف‌های دریایی، خورها، پهنه‌های گلی، سواحل صخره‌ای، جنگل‌های حرا و مصب رودخانه‌های حوضه خلیج فارس و دریای عمان و مصب رودخانه‌های حوضه دریای خزر.

ث - نیاز آبی محیط زیستی: آب مورد نیاز برای حفظ ویژگی‌های تنوع زیستی و تأمین پایداری کارکردها و خدمات زیست بومی هر تالاب.

ج - حریم تالاب: حریم موضوع بند (ج) ماده (۱) آیین نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۲) قانون اراضی مستحدث و ساحلی موضوع تصویب نامه شماره ۳۲۷۹/ت/۳۶۲۵۶ ک مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۹.

چ - حریم بوم‌شناختی تالاب: زیستگاه‌های بلافصل تالاب که حیات وحش تالابی بخشی از فعالیت خود را در آن انجام می‌دهد یا در تعیین اصلی‌ترین خدمات تالاب نقش اساسی دارد.

ح - تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب: هرگونه فعالیت‌های انسانی در بستر و حریم بوم‌شناختی تالاب که منجر به تغییر مشخصات بوم‌شناختی تالاب شود.

خ - پیت زار: بخشی از بستر تالاب که مخلوط ناهمگنی از مواد و بقایای گیاهی تجزیه شده را تشکیل می‌دهد.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

د- پایداری تالاب: حفظ مستمر ویژگی‌های محیطی و تنوع زیستی تالاب و ارائه خدمات و کارکردهای متنوع آن برای جوامع انسانی.

ذ- راهبردها و برنامه عمل ملی حفاظت و احیای تالابها: سند راهبردی بالادستی و برنامه عمل جامعی که استفاده از رویکرد زیست بومی را در راستای پایداری تالابها نهادینه نموده و اهداف کلی برای حفاظت و احیای تالابها و اقدامات اولویت‌دار و شیوه همکاری بین دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و ذی‌نفعان را مشخص می‌سازد.

ماده ۲ - به‌منظور ایجاد هماهنگی در دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و جلوگیری از خسارات ناشی از توسعه ناهماهنگ و ناپایدار بر تالابها و تضمین کارکرد پایدار تالابها، ستاد ملی هماهنگی و مدیریت تالابهای کشور به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور و عضویت رئیس سازمان (دبیر)، وزیران نیرو، کشور، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و امور خارجه و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری، استانداران استان‌های ذی‌ربط حسب مورد، رئیس کمیته ملی کنوانسیون رامسر، مرجع ملی کنوانسیون بین‌المللی میارزه با بیابان‌زایی، یک نماینده از شبکه سمن‌های تالابی و دو نفر صاحب‌نظر با معرفی سازمان و تصویب ستاد تشکیل می‌شود.

ماده ۳- وظایف ستاد به شرح زیر است:

الف - هماهنگی بین دستگاه‌های ذی‌ربط و سایر ذی‌نفعان با هدف جلوگیری از تخریب و آلودگی تالابها و بهبود وضعیت تالابهای آسیب‌دیده.

ب - نظارت بر تأمین نیاز آب محیط زیستی تالابها.

پ - تأیید نقشه راه و راهبردها و برنامه عمل ملی حفاظت و احیای تالابها که توسط سازمان و با هدف حفظ و احیای تالابهای کشور تهیه می‌شود.

ت - پیشنهاد اصلاح و تکمیل الزامات قانونی جهت عملیاتی شدن سند راهبردها و برنامه عمل ملی حفاظت و احیای تالابها به مراجع ذی‌ربط.

ث - ارزیابی عملکرد دستگاهها در جهت اقدامات پیش‌بینی‌شده در سند راهبردها و برنامه عمل ملی حفاظت و احیای تالابها.

ج - تعیین الزامات مدیریت زیست بومی تالاب جهت رعایت در تهیه طرح‌های جامع، تفصیلی و هادی و نیز ساخت‌وسازهای مجاز در چهارچوب طرح‌های مذکور در بستر و حریم تالابها.

چ - تصویب دستورالعمل تعیین حریم بوم‌شناختی تالابها.

ح - تصویب دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات ستاد.

تبصره - دستورالعمل تعیین حریم بوم‌شناختی تالابها با توجه به شرایط اختصاصی هر تالاب پس از ابلاغ این آیین‌نامه، توسط سازمان تهیه و پس از تصویب ستاد، ابلاغ می‌گردد. تا زمان تصویب دستورالعمل یادشده، حریم

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۷

موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۲) قانون اراضی مستحدث و ساحلی موضوع تصویب نامه شماره ۳۲۷۹/ت/۳۶۲۵۶ ک مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۹ ملاک عمل خواهد بود. تعیین بستر و حریم صخره های مرجانی و علف های دریایی برعهده سازمان است.

ماده ۴- وزارت نیرو به منظور تأمین نیاز آبی محیط زیستی تالاب ها که توسط ستاد اعلام می شود، میزان سهم تالاب از ظرفیت آبی حوضه آبریز را با کمیت و کیفیت مناسب و متناسب با شرایط اقلیمی مختلف، با توزیع زمانی معین و در اولویت دوم پس از تأمین آب شرب تخصیص می دهد که با همکاری دستگاه های ذی ربط و نظارت سازمان تأمین می شود.

ماده ۵- هرگونه بهره برداری و اقدامی که به تشخیص سازمان منجر به تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب ها شود، ممنوع است و سازمان موظف است ضمن اخطار کتبی اصلاح یا توقف فعالیت در مهلت مشخص که برابر دستورالعمل ابلاغی سازمان تعیین می شود، نسبت به اعمال ماده (۴) قانون در پایان مهلت مذکور با رعایت مفاد این آیین نامه اقدام کند.

تبصره ۱- صدور پروانه اکتشاف و بهره برداری معدنی جدید در تالاب و حریم تالاب مستلزم مجوز سازمان است. برداشت نمک خشک از بخش های خشک شده بستر و حریم دریاچه ها و تالاب های شور و برداشت شورابه در تالاب و حریم بوم شناختی آن به روش های مدار بسته که در فرایند استخراج و تولید، تلفات آب نداشته باشد، با رعایت قوانین و الزامات محیط زیستی و اخذ پروانه از سازمان و همچنین مجوزهای صادر شده قبل از ابلاغ این تصویب نامه، از حکم این تبصره مستثنا هستند.

تبصره ۲- تجدید ممیزی و صدور پروانه جدید چرای دام در تالاب و حریم بوم شناختی آن منوط به تأیید سازمان است.

تبصره ۳- دستگاه های اجرایی در انجام فعالیت ها و اقدامات قانونی خود مکلف به رعایت مفاد قانون و این آیین نامه هستند.

ماده ۶- نحوه محاسبه خسارات ناشی از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب ها موضوع ماده (۴) قانون به شرح زیر است:

الف - خسارت آلودگی ماهانه ناشی از تخلیه فاضلاب در تالاب و آب های پذیرنده از حاصل ضرب عوامل زیر برای آلاینده ترین عامل:

۱- حجم کل خروجی فاضلاب واحد آلاینده در ماه بر اساس نمونه مرکب برحسب مترمکعب

۲- میزان آلودگی که برابر است با غلظت هریک از آلاینده های اندازه گیری شده منهای حد مجاز تقسیم بر حد مجاز مذکور هر آلاینده (مطابق جدول شماره (۲) پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است.)

۳- ضریب ریالی (مطابق جدول شماره (۲) پیوست)

۴- درجه حساسیت (مطابق جدول شماره (۳) پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است.)

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره .....
تاریخ ۲۷ / ۱۱ / ۱۳۹۷

ب - میزان خسارت آلودگی ناشی از دفع غیر صحیح مواد زاید جامد یا مایع از حاصل ضرب عوامل زیر:

۱- وزن مواد زاید آلاینده بر حسب کیلوگرم

۲- ضریب ریالی (مطابق جدول شماره (۴) پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است.)

۳- ضریب حساسیت تالاب (مطابق جدول شماره (۳) پیوست)

پ- میزان خسارت تخریب حاصل از خاک برداری و خاک ریزی، برداشت غیرمجاز آب یا ممانعت از ورود آب به تالاب، زهکشی، چرای غیرمجاز و برداشت غیرمجاز علوفه، برداشت پیت، وارد کردن گونه های غیربومی مضر گیاهی و جانوری، اقدامات منجر به مرگ و میر حیات وحش و آبزیان و از بین رفتن رستنی ها، ایجاد حریق، از حاصل ضرب هر یک از عوامل تعیین شده در جدول شماره (۵) پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است (فهرست اقدامات منجر به تخریب غیرقابل جبران تالاب ها و ضریب ریالی متناسب آنها) و ضریب حساسیت تالاب (مطابق جدول شماره (۳) پیوست) تعیین می شود.

تبصره ۱- تمامی خسارات در رابطه با غلظت آلاینده های ناشی از تخلیه فاضلاب در حوضه آبریز تالاب محاسبه می شود. در رابطه با تخلیه پسماند، بستر و حریم بوم شناختی تالاب ملاک محاسبه میزان خسارت خواهد بود.

تبصره ۲- در صورت اصلاح استانداردهای آلودگی منابع آب (موضوع جدول شماره (۲) پیوست)، استانداردهای مصوب جدید ملاک محاسبه خسارات خواهد بود.

تبصره ۳- ضریب ریالی موضوع جداول شماره (۲)، (۴) و (۵) پیوست، هر دو سال بر اساس نرخ رسمی تورم اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بررسی های کارشناسی از سوی سازمان تعدیل و اعلام می شود.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان اداری و استخدامی کشور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، استانداری ها، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

جدول شماره ۱- فهرست تالاب‌های موضوع تبصره ماده (۱) قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور		
حوضه آبریز	استان	نام تالاب
دریاچه ارومیه	آذربایجان غربی	۱- دریاچه ارومیه، ۲- شورگل (حسنلو) ۳- درگه سنگی ۴- یادگارلو ۵- قبی باباعلی، ۶- کانی برازان ۷- قره گل ۸- آق زیارت ۹- گبی غازان و گروس ۱۰- اسلام آباد- طالقان ۱۱- جمال آباد ۱۲- چنگیز گلی ۱۳- گرده قیط و ممیند ۱۴- دیم قشلاق ۱۵- دریاچه مارمیشو ۱۶- قره داغ ۱۷- عشق آباد، ۱۸- کنیکور ۱۹- ناور ۲۰- سولدوز ۲۱- پیر احمد کندی ۲۲- قره بلاغ گلی ۲۳- حیدر بابا ۲۴- شیطان آباد، ۲۵- بند نوروزلو ۲۶- آق قلعه،
		۱- قره قشلاق ۲- قوری گل
دریای خزر	اردبیل	۱- سنور ۲- شورابیل ۳- تالاب های رود ارس ۴- ات گلی ۵- پته خور ۶- میل و مغان
	آذربایجان شرقی	۱- ذولبین ۲- یزوجیق ۳- بانیق گل
	گیلان	۱- مجموعه تالاب انزلی ۲- تالاب امیرکلاهی ۳- توندویل ۴- استیل آستارا ۵- کولاب بندرکیاشهر و دهانه سفید رود (یوجاق)، ۶- عینک، ۷- کرد محله، ۸- کیاکلاهی، ۹- جوکندان تالش
	مازندران	۱- شبه جزیره میانکاله و خلیج گرگان و لپوزاغمرز ۲- آب‌بندان های فریدونکنار، سرخورد و ازباران ۳- دریاچه ولشت، ۴- استخر پشت، ۵- شورمست، ۶- عباس آباد، ۷- لاسم، ۸- کلک ساهین،
	گلستان	۱- آلال ۲- آلماکل ۳- آچی گل ۴- گمیشان، ۵- اینچه برون، ۶- دریاچه نمک،
	قزوین	۱- آوان
	آذربایجان غربی	۱- بورالان ۲- یاریم قیه ۳- آق گل
	قزوین	۱- تالاب دریابگ
	البرز	۱- تالاب اله آباد (صالحیه)
	تهران	۱- بند علی خان ۲- تار ۳- هویر
فلات مرکزی	کرمان	۱- جازموریان
	همدان	۱- آق گل،
	مرکزی	۱- میقان
	اصفهان	۱- گاوخونی ۲- شورگلپایگان
	فارس	۱- مجموعه بختگان (طشک، نیریز، کمجان) ۲- کافت ۳- میرم ۴- برم شور- ۵- آب پروان ۶- برم فیروز ۷- دشت کنار
	قم	۱- حوض سلطان ۲- دریاچه نمک ۳- مره
	کردستان	۱- زریوار
	ایلام	۱- چگر ۲- سیاه گاو- زمزم ۴- سیاه درویش
	فارس	۱- پیریشان ۲- ارژن ۳- هفت برم ۴- مهارلو ۵- هرم و کاریان
	همدان	۱- چم شور ۲- پیرسلیمان ۳- وسج
کرمانشاه	۱- هشیلان، ۲- سراب نیلوفر، ۳- سراب یاور	
خلیج فارس و دریای عمان	لرستان	۱- پیشه دالان، ۲- گهر ۳- مجموعه تالاب های پلدختر ۴- تنوردر ۵- گوری بلمک
	خوزستان	۱- خور موسی و خور جعفری ۲- شادگان ۳- بامدژ ۴- هورالعظیم ۵- بندون و میانگران ایذه ۶- دریاچه شیمبار ۷- تالاب پناهگاه حیات وحش دز ۸- تالاب پناهگاه حیات وحش کرخه ۹- تالاب دشت شعبیه
	چهار محال و بختیاری	۱- چقاخور ۲- گندمان ۳- علی آباد ۴- سولقان ۵- برم لردگان ۶- چال تر و خشک
	کهگیلویه و بویر احمد	۱- برم الوان ۲- برم شیر ۳- کوه گل ۴- موزرد ذیلایی
	سیستان و بلوچستان	۱- خلیج گواتر و خور باهو
	هرمزگان	۱- جگین و گابریک ۲- خور خلاصی ۳- خور مرکزی جاسک ۴- مصب رودهای گز و حرا ۵- تیاب ۶- مصب رودهای شور شیرین و میناب ۶- خور خوران ۷- تمامی جزایر استان (دارای صخره های مرجانی و علفهای دریایی)، ۸- شیدور
	بوشهر	۱- خلیج نایبند ۲- دهانه رود مند ۳- تالاب حله ۴- دیر و نخیلو ۵- تمامی جزایر استان (دارای صخره های مرجانی و علفهای دریایی)
	خراسان جنوبی	کچی نمکزار
	سیستان و بلوچستان	هامون های سیستان
	خراسان رضوی	۱- بزنگان (گل بی بی) ۲- چشمه سبز

دفتر هیئت دولت

جدول شماره ۲- عوامل، حد مجاز غلظت آلاینده‌ها (میلی‌گرم بر لیتر) و ضریب ریالی محاسبه خسارت تخلیه آلاینده‌ها به تالاب و آب‌های پذیرنده

ردیف	مواد آلوده کننده		حد مجاز تخلیه به تالاب و آب‌های پذیرنده	ضریب ریالی
	نقره	Ag		
۱	نقره	Ag	۱	۶۰۰۰
۲	آلمینیم	Al	۵	۴۸۰۰
۳	آرسنیک	As	۰,۱	۶۰۰۰
۴	برم	B	۲	۴۸۰۰
۵	باریم	Ba	۵	۶۰۰۰
۶	بریلیوم	Be	۰,۱	۶۰۰۰
۷	کلسیم	Ca	۷۵	۳۶۰۰
۸	کادمیوم	Cd	۰,۱	۶۰۰۰
۹	کلر آزاد	Cl	۱	۴۸۰۰
۱۰	کلراید	Cl ⁻	۶۰۰	۲۴۰۰
۱۱	فرم آلدئید	CH ₂ O	۱	۴۲۰۰
۱۲	فنل	C ₆ H ₆ OH	۱	۶۰۰۰
۱۳	سیانور	CN	۰,۵	۴۸۰۰
۱۴	کبالت	Co	۱	۶۰۰۰
۱۵	کرم	Cr ⁺⁺	۰,۵	۶۰۰۰
۱۶	کرم	Cr ^۳	۲	۶۰۰۰
۱۷	مس	Cu	۱	۶۰۰۰
۱۸	فلوراید	F	۲,۵	۳۶۰۰
۱۹	آهن	Fe	۳	۲۴۰۰
۲۰	جیوه	Hg	ناچیز	۶۰۰۰
۲۱	لیتیم	Li	۲,۵	۱۲۰۰
۲۲	منیزیم	Mg	۱۰۰	۳۰۰۰
۲۳	منگنز	Mn	۱	۳۶۰۰
۲۴	مولیبدن	MO	۰,۱	۴۸۰۰
۲۵	نیکل	Ni	۲	۴۸۰۰
۲۶	آمونیم	NH ₄	۲,۵	۳۶۰۰
۲۷	نیتريت	NO _۲	۱۰	۲۴۰۰
۲۸	نیترات	NO _۳	۵۰	۲۴۰۰
۲۹	فسفات (بر حسب فسفر)	-	۶	۲۴۰۰
۳۰	سرب	Pb	۱	۶۰۰۰
۳۱	سدیم	Na	۱	۳۰۰۰
۳۲	سولفید	SH _۲	۳	۳۰۰۰
۳۳	سولفیت	SO _۳ ⁻	۱	۲۴۰۰
۳۴	سولفات	SO ₄ ⁻	۴۰۰	۱۸۰۰

جدول شماره ۲-عوامل، حد مجاز غلظت آلاینده‌ها (میلی گرم بر لیتر) و ضریب ریالی محاسبه خسارت تخلیه آلاینده‌ها به تالاب و آب‌های پذیرنده				
ردیف	مواد آلوده کننده	حد مجاز تخلیه به تالاب و آب‌های پذیرنده	ضریب ریالی	
۳۵	وانادیم	۰,۱	۴۸۰۰	V
۳۶	روی	۲	۲۴۰۰	Zn
۳۷	چربی و روغن	۱۰	۱۸۰۰	-
۳۸	دترجنت	۱,۵	۲۴۰۰	ABS
۳۹	بی. او. دی	۵۰	۳۶۰۰	BOD _۵
۴۰	سی. او. دی	۱۰۰	۶۰۰۰	COD
۴۱	مجموع مواد جامد محلول	توضیح ۱	۱۸۰۰	TDS
۴۲	مجموع مواد جامد معلق	۶۰	۳۰۰۰	TSS
۴۳	مواد قابل ته‌نشینی	.	۳۰۰۰	SS
۴۴	پ. هاش	۶,۵-۸,۵	۴۸۰۰	pH
۴۵	مواد رادیواکتیو	.	۶۰۰۰	O
۴۶	کدورت (NTU)	۵۰	۲۴۰۰	-
۴۷	رنگ (میلی گرم بر حسب پلاتین)	۷۵	۳۰۰۰	-
۴۸	درجه حرارت (سانتی‌گراد)	توضیح ۲	۱۸۰۰	T
۴۹	کل کلیفرم گوارشی (تعداد در ۱۰۰ میلی‌لیتر)	۴۰۰	۶۰۰۰	MPN
۵۰	کل کلیفرم (تعداد در ۱۰۰ میلی‌لیتر)	۱۰۰۰	۴۸۰۰	MPN
۵۱	مواد نفتی	۰,۰۱	۶۰۰۰	TPH
۵۲	تخم انگل	.	۶۰۰۰	-
۵۳	شوری	توضیح ۱	۲۰۰۰	EC

توضیح ۱- تخلیه با غلظت بیش از میزان مشخص شده در جدول در صورتی مجاز خواهد بود که پساب خروجی، غلظت کلراید، سولفات و مواد محلول منبع پذیرنده را در شعاع ۲۰۰ متری بیش از ده درصد افزایش ندهد.
توضیح ۲- درجه حرارت باید به میزانی باشد که بیش از ۳ درجه سانتی‌گراد در شعاع ۲۰۰ متری محل ورود آن، درجه حرارت منبع پذیرنده را افزایش یا کاهش ندهد.

دفتر هیئت دولت

جدول شماره ۳- درجه بندی حساسیت تالاب		
درجه حساسیت	طبقه بندی تالاب	ردیف
۴	تالاب های آب شور یا لب شور فصلی	۱
۶	تالاب های آب شور یا لب شور دائمی	۲
۸	تالاب های ساحلی / دریایی	۳
۱۰	تالاب های آب شیرین فصلی	۴
۱۲	دریاچه ها و تالاب های آب شیرین دائمی	۵
۱۴	تالاب های ثبت شده در کنوانسیون رامسر و تالاب های با سطح حفاظتی پارک ملی و پیت زارها	۶

جدول شماره ۴- طبقه بندی مواد زاید و خسارات آلودگی ناشی از تخلیه پسماند به تالابها و حریم آنها					
گروه	کد بین المللی	نوع مواد زاید	شاخص آلاینده	واحد	ضریب ریالی
۱	Y10	مواد و اشیای حاوی یا آلوده به بی فنیل های چندکلره (PCBS)	وزن PCB- PBB-PCT	kg	۱۰۰۰۰
	Y43	ترکیبات گروه دی - بنزو - فوران های چندکلره	وزن فورانها	kg	۱۰۰۰۰۰
	Y44	ترکیبات گروه دی - بنزو - پی - دی اکسین های چندکلره	وزن دی اکسیدها	kg	۱۰۰۰۰۰
	Y41	حلال های آلی هالوژن دار	وزن ماده	kg	۱۰۰۰۰۰
	Y29	جیوه، ترکیبات جیوه	وزن جیوه	kg	۱۰۰۰۰۰
	Y5	مواد زاید حاصل از تولید، فرمولاسیون و استفاده از مواد شیمیایی نگهدارنده چوب	وزن ماده	kg	۱۰۰۰۰۰
۲	Y45	ترکیبات آلی هالوژن دار علاوه بر موادی که در بالا اشاره شد	وزن ماده	kg	۵۰۰۰
	Y26	کادمیوم، ترکیبات کادمیوم	وزن کادمیوم	kg	۵۰۰۰
	Y24	آرسنیک و ترکیبات آرسنیک	وزن آرسنیک	kg	۵۰۰۰
	Y21	ترکیبات کروم شش ظرفیتی	وزن کروم	kg	۵۰۰۰
	Y30	تالیوم و ترکیبات تالیوم	وزن تالیوم	kg	۵۰۰۰
	Y19	کربونیل های فلزی	وزن ماده	kg	۵۰۰۰
	Y20	برلیوم ترکیبات برلیوم	وزن برلیوم	kg	۵۰۰۰
	Y28	تلوریوم و ترکیبات تلوریوم	وزن تلوریوم	kg	۵۰۰۰
	Y27	آنتیموان، ترکیبات آنتیموان	وزن آنتیموان	kg	۵۰۰۰
	Y25	سلنیوم و ترکیبات سلنیوم	وزن سلنیوم	kg	۵۰۰۰
	Y17	مواد زاید حاصل از پرداخت سطح فلزات و پلاستیک	وزن ماده	kg	۲۰۰۰
	۳	Y15	ضایعاتی که ماهیت انفجاری دارند و مشمول سایر مقررات نیستند	وزن ماده	kg
Y34		اسیدها به اشکال محلول یا جامد	وزن اسید آزاد	kg	۱۰۰

جدول شماره ۴ - طبقه‌بندی مواد زاید و خسارات آلودگی ناشی از
تخلیه پسماند به تالابها و حریم آنها

گروه	کد بین‌المللی	نوع مواد زاید	شاخص آلاینده‌گی	واحد	ضریب ریالی
۴	Y۳۵	بازها به اشکال محلول یا جامد	وزن باز آزاد	kg	۱۰۰
	Y۴	مواد زاید حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد داروهای گیاهی و مواد کشنده میکروارگانیسم‌ها، شامل سموم کشاورزی	وزن ماده	kg	۵۰۰۰
	Y۷	مواد زاید حاصل از تصفیه حرارتی و آبکاری فلزات به وسیله سیانیدها	وزن سیانید	kg	۱۰۰۰۰۰
	Y۳۷	ترکیبات آلی فسفره	وزن فسفر	kg	۵۰۰۰
	Y۳۳	سیانیدهای غیرآلی	وزن سیانید	kg	۱۰۰۰۰
	Y۳۸	سیانیدهای آلی	وزن سیانید	kg	۱۰۰۰۰
	Y۱۸	بقایای حاصل از عملیات دفع مواد زاید صنعتی	وزن ماده	kg	۲۰۰۰
۵	Y۴۷	بقایای حاصل از زباله‌سوزهای منازل	وزن ماده	kg	۲۰۰۰
	Y۳۹	فنل‌ها، ترکیبات فنل از جمله کلروفنل‌ها	وزن فنل‌ها	kg	۵۰
	Y۴۰	اترها	وزن اتر	kg	۵۰
	Y۴۲	حلال‌های آلی بدون هالوژن	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۶	مواد زاید حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد حلال‌های آلی	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۸	ضایعات روغن‌های معدنی که برای استفاده‌های رایج مناسب نیستند	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۹	مخلوط‌های زاید روغن با آب، هیدروکربن‌ها با آب و امولسیون‌ها	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۱۱	مواد قیری زاید حاصل از پالایش، تقطیر و تصفیه حرارتی	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۳۶	آزبست (پودر یا الیاف)	وزن آزبست	kg	۲۰۰۰
	۷	Y۱	مواد زاید حاصل از مراقبت‌های پزشکی بیمارستان‌ها، مراکز درمانی	وزن ماده	kg
Y۲		مواد زاید حاصل از تولید و تهیه فرآورده‌های دارویی	وزن ماده	kg	۵۰۰
Y۳		دوا و داروهای زاید و کودهای شیمیایی	وزن ماده	kg	۵۰۰
۸	Y۱۲	مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد جوهرها، رنگ‌ها، پیگمنت‌ها، مواد رنگرزی، لاک و الکل و روغن‌های جلا	وزن ماده	kg	۲۰۰
	Y۱۶	مواد زاید حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیایی مورد استفاده در عکاسی	وزن ماده	kg	۲۰۰
	Y۳۲	ترکیبات غیرآلی فلواتور غیر از کلسیم فلواتور	وزن ماده	kg	۲۰۰
	Y۱۴	مواد زاید شیمیایی حاصل از فعالیت‌های تحقیقاتی، عمرانی یا آموزشی که ماهیت شناخته‌شده ندارند یا جدید هستند و اثرات‌شان بر روی انسان و محیط ناشناخته است.	وزن ماده	kg	۲۰۰
۹	Y۳۱	سرب، ترکیبات سرب	وزن سرب	kg	۲۰۰۰
	Y۲۲	ترکیبات مس	وزن مس	kg	۱۰۰۰
	Y۲۳	ترکیبات روی	وزن روی	kg	۱۰۰۰
	Y۴۶	سایر پسماندها	وزن ماده	kg	۱

جدول شماره ۵- فهرست اقدامات منجر به تخریب و الودگی غیرقابل جبران تالابها و ضریب ریالی متناسب آنها			
ردیف	اقدام	واحد	ضریب ریالی
۱	خاک برداری از تالاب	متر مکعب	۲۰۰۰۰۰
۲	خاک ریزی به تالاب	متر مکعب	۱۰۰۰۰۰
۳	تغییر وضع طبیعی تالاب و حریم آن	متر مربع	۴۰۰۰۰
	(ساخت و ساز، تخریب و تغییر کاربری)		
۴	برداشت غیرمجاز آب یا ممانعت از ورود آب به تالاب و یا زهکش کردن تالاب	متر مکعب	۱۰۰۰۰۰
۵	برداشت پیت	کیلوگرم	۱۰۰۰۰
۶	وارد کردن گونه‌های غیربومی مضر گیاهی و جانوری متناسب با میزان خسارت‌زایی گونه به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست	مساحتی از تالاب که تحت گسترش گونه غیر بومی مضر قرار گرفته است (هکتار)	۱۰۰۰۰۰۰۰
۷	اقدامات منجر به مرگ و میر حیات وحش و آبزیان	تعداد	مطابق جداول مطالبه ضرر و زیان شکار و صید
۸	بریدن، ریشه‌کن کردن و سوزاندن گیاهان	تعداد	۴۰۰۰۰۰ برای درخت
			۵۰۰۰۰ برای درختچه
			۱۰۰۰۰۰ برای نهال
			۲۵۰۰ برای بوته
۹	چرای غیرمجاز دام	واحد دامی	۲۰٪ ارزش متوسط واحد دامی در سال
۱۰	برداشت غیرمجاز علوفه	کیلوگرم	۵۰۰۰
۱۱	آتش‌سوزی عمدی	هکتار	۱۰۰۰۰۰۰

دفتر هیئت دولت